

ئاينده ناسى | ژماره (۱) ئايارى ۲۰۲۰

ئاينده ناسى گروپه تيرورىستىيه كان له عىراق و ههرىم

ئاماده كردن: ياسين تهها محمهد

ديدارى ئاينده ناسى له گهڻ د. هوشام نه لهاشمى

له ديمانه يهكى تايبه تى گوڤارى «ئاينده ناسى» دا،
هوشام نه لهاشمى له ياره مەترسىيه كانى داعش و
پلانە كانى نىستا و ئاينده ناسى مەم رىكخراوه دەدووت، له پاش
راگه ياندى سەركەوتن بە سەرىدا له لايەن حكومەتى عىراق
و هيزى هاوييه مانه وه بهر له سن ساڻ.

پرؤفايل

له دايرى بوى ۱۹۷۳ى بەغدايه، پسپوزىيه كەى كارگيرى و ئابورىيه، بەلام له كوتايى نهوه ده كانه وه
گرنگيدانى به گروپ و دەسته و كۆمه له ئىسلاميه جهكدار و ئىسلى و ئوندره وه كان ههيه و له سەردەمى
سەددام حسين له سەر گرنگيدانه كانى، به نەزكراوه، له دواى ۲۰۰۳، كارى دۆكۆمىنتارىي كردووه له گهڻ
مىدياى بيانى و ناوخۆى سەبارەت بە داعش و گەنجينه يه كەى گهره له و بواره دا پتەكناوه كه خۆى
له سن كتيب و نزيكهى ۵۰۰ وئارو تووزيه وه دەبينته وه، كتيبه كان برىتين له: عام داعش، تنظيم
داعش من الداخل، نبة عن تاريخ القاعدة في العراق، تيسناش وهك نه ندامى نهنجومەنى راوژۆكارى
عىراق كاردەكات و هاوييه مانه وه بهر له سن ساڻ.

گوڤارى ئاينده ناسى دوو مانگ جاريك سەنتەرى ليكۆئينه وهى ئاينده يى بلاوى ده كاته وه

ديدارى ئاينده ناسى له گهڻ هوشام نه لهاشمى

ئاينده ناسى گروپه تيرورىستىيه كان له عىراق و ههرىم

ئاماده كردن: ياسين تهها محمهد

ديدارى ئايندەناسى لە گەل ھوشام ئەلھاشمى

ئايندەى گرووپە تيرۆرستىيەكان لە عىراق و ھەرئيم

ديدار: ياسين تەھا محەمەد

پروفايلى ھوشام ئەلھاشمى

لەدايكوبوى ۱۹۷۳ى بەغدايە، پىسپورىيەكەى كارگىرپى و ئابوورىيە، بەلام لە كۆتايى نەو دەدەكانەو گىرنگيدانى بە گرووپ و دەستە و كۆمەلە ئىسلامىيە چەكدار و ئسولنى و توندپەوھەكان ھەيە و لە سەردەمى سەددام حەسەن لەسەر گىرنگيدانەكانى، بەند كراوھ. لەدواى ۲۰۰۳، كارى دۆكۆمېنتارىيى كردووھە لەگەل مېدياى بيانى و ناوڤوى سەبارەت بە داعشەوھە و گەنجينەيەكى گەورەى لەو بوارەدا پىك ھىناوھە كە خۆى لە سى كىتەب و نزيكەى ۵۰۰ وتار و توپزىنەوھە دەبىيەتەوھە. كىتەبەكان بىرىتىن لە: عالم داعش، تنظيم داعش من الداخل، نبذة عن تاريخ القاعدة في العراق، ئىستاش وھە ئەندامى ئەنجوومەنى راوئىژكارىيى عىراق كار دەكات و ماوھەيەكىش راوئىژكارىيى حەكومەتى عىراق بووھە بۆ كاروبارى ئاسايش.

لە دىمانەيەكى تايبەتى گوڤارى "ئايندەناسى"دا، ھىشام ئەلھاشمى لە بارەى مەترسىيەكانى داعش و پلانەكانى ئىستا و ئايندەى ئەم رېڤىخراوھ دەدوئە، لەپاش راگەياندىنى سەركەوتن بەسەرىدا لەلایەن حەكومەتى عىراق و ھىزى ھاوھەيمانانەوھە بەر لە سى سەل.

ئايندەناسى: نوئىنەرى تايبەتى سكرتېرى گشتىيى نەتەوھە يەكگرتوھەكان؛ جنين بلاسخت، لە دوا پەيامى خۆيدا لەبەردەم ئەنجوومەنى ئاسايش، ھۆشبارى دا لە چالاكىيەكانى رېڤىخراوھەكە لە پىشتىنەى چواردەورى بەغدا و رۆژھەلاتى دىالە، ئايا داعش تاكە لايەنەكە ئاسايشى ئەو ناوچانە بختە مەترسىيەوھە، يان گرووپى تر ھەن؟ بەتايبەت كە بە پىچەوانەى رەفتارى پىشووې داعشەوھە كە دىل كوشتنە، ئىستا مامەلەكردن بە رېڤىخراوھەكان ھەيە بە دەوروبەرى ۵۰ ھەزار دۆلار؟

ھىشام ئەلھاشمى: ژمارەى داعشەكان لە سى مانگى يەكەمى ۲۰۲۰، بە دەوروبەرى ۳۵۰۰-۴۰۰۰ چەكدار خەملىنراوھەكە لە ۱۰ كەرتى جىجىباى عىراقدا ھەن و تەنھا دىالە و بەغدا نىيە. ئەم رېڤىخراوھە ھەلمەتەكى نوئى رېكلامى رېڤى خستووھە لەژىر ناوى "العاقبة للمتقين" لە سەرجەم ناوچەكانى عىراق، كە نوئىكردنەوھەى بەيەت لەخۆ دەگرېت و لەمەشدا پىشتىنەستووھە بەو دەرامەتە مەروئىيانەى لە شەرى داعش تىك شكان، بەم دوايانەش داعش تەكتىكەكى تىر گرتۆتە بەر كە ئەكتىڤكردن و ھەرگرتنى ئەوانەيەكە ھىچ ئامازەبەكى ئەمىنيان لەسەر نىيە يان داواكراوى قەزايى نىن، ئەمەش لەبەر بەدەھىتەننى كۆمەلەئىك نامانجى سەربازى و سىياسى.

ئايندەناسى: بژاردەكانى بەردەم داعش چىن، بۆ ئەوھى جارېكى تر بگەرىنەوھە بۆ رووكارى رووداوھەكان؟

ھىشام ئەلھاشمى: داعش لە چەند رووبەكەوھە كار دەكەن، كە يەكئىك لەوانە دۆسىھى ئابوورى و ئەوى تر ھىي سەربازىيە. لە بوارى ئابوورىدا توپى دارايى ئەم رېڤىخراوھە زۆر لىزانن لە خۆدزىنەوھە لە سىستەمە دارايىيە ناوڤوى و ئىودەوھەلەتتەيەكان، ئەمانە لە ناوڤوى عىراقدا وھەرھىنانەكانى خۆيان لە كەرتى گواستەوھە و وزە و بازىرگانىيى گشتى و كشتوكال و دەرمان و چىمەنتۆ و جگەرە بەرپۆھە دەبرېن و بۆ ئەمەش پىويستيان بە كەسانىكە نىشانەى پرسىاريان لەسەر نەبىت يان لە رووى ئەمىنيەوھە داواكراوھەن، ئەم پىرۆسەيەش بۆ داعش دەستكەوتىكى تازەيە بۆ ئەو شارانەى رېڤى ئارامن لە ۲۰۲۰ و پىشتەر بە رووى داعشدا كراوھەن بوون، ئەمەش دەبىتە ھۆى گەشەكردنى داھاتى دارايى داعش و بنەما ئابوورىيەكەى و بۆ ماوھەيەكى درېئىش پارەكانى داعش دەپارېزىت.

لە رووى سەربازىيەوھە، بەيەتەكان تواناى داعش نوئى دەكەنەوھە بۆ دەستپىكردنى قۇناغىكى نوئى، كە تىيدا بتوانىت بەرەى نوئى بكتاھەوھە كە پىشتەر نەبىوھە. لەم رېڤىگايەوھە دەتوانىت كىشە دروست بكات بۆ پلانەكانى داھاتووى ھاوكارىيى خەلكى ناوچە نوئىيەكان، بەتايبەت

گوندىنىڭ ئايندەناسى، بەم پىنەش ئەۋەي لە داھاتوودا رۇوبەرۋى ھىزە ئەمىيەكان دەپتەۋە، كۆمەلنىڭ مەفرەزە و خانەي پىۋەستەن لە داعش كە پىشتەر بەرەنگارى ھىزە ئەمىيەكان نەبوۋتەتەۋە.

ئايندەناسى: پىنگە و رۇلى داعش لە ناۋچە كىشەلەسەرەكان چۆنە؟ بۇچى چاۋى ئەم گروپە زىاتر لەسەر ئەو ناۋچانەيە و لە ئىستادا دۇخى ئەو ناۋچانە لە رۋى ئەمىيەۋە چۆن؟

ھىشام ئەلھاشمى: داعش ئەم ناۋچانە بە گىنگىر پىنگەي جىگە نفوزى خۇي دەزانتىت، ھەرۋەھا گىنگىر ناۋچەشەن بۇ داعش، چۈنكە كىومال و پىشكىن و پاكىردنەۋەيان شىكىستى ھىناۋە بە ھۇي ھەبوۋنى دەيان مەفرەزەي داعش لەم ناۋچانە جىاۋاز لە ناۋچەكانى تر، راپۇرتە ھەۋالگىيەكانىش كۆكن لەسەر ئەۋەي ئەم ناۋچانە پىنگەي ئاراستەكردنى داعشەن بۇ سەرجم ناۋچەكانى تىر عىراق.

جگە لەۋەش ھەر بەپىي راپۇرتە ھەۋالگىيەكانى عىراق، داعش ھەمىشە چاۋى لەسەر گەنجانى گوندە زىانلىكەۋتۋەكانە لە رۋى ئابورۋىيەۋە، بەلام لە ۲۰۲۰-۱۵ ئەم رىڭخراۋە پلانى خۇي گۇپى بۇ دالەدانى رەگەزى نويى لە گوندى قەراخ شار و شارۋچكەكان و چالاكىيەكانى خۇي گۋاستەۋە لە ناۋچە بەرزايى و بىبابانەكان بۇ شارەدئ و گوندە ستراىتېيەكان، بەتايىبەت لە باكورۋى رۇژھەلاتى دىالە و باشورۋى كەركوك و باشورۋى نەينەۋا لەگەل باشورۋى سامەرا و باكورۋى بەغدا.

بەپىي قسەكانى ئازانسى ئەعماقى سەر بە داعشيش بىت، ئەۋە لە ۲۰۲۰-۱۵ ئەم رىڭخراۋە دەۋرۋەرى ۱۳۵ كارى تىرۋىستى جۇراۋجۇرى ئەنجام داۋە (لايەنە فەرمىيەكانى عىراق گومانىان لە ۷۶% ئەو چالاكىيەنە ھەيە و ۲۴% يان پىشتراست دەكەنەۋە). تۇپەكانى داعش يەك ئامانجىان ھەيە، ئەۋىش بەزاندىنى سنورۋى خىلەكىانە و ناۋچەگەريانەي ناۋچە سوننەكانە بۇ ئاشتىكردنەۋەيان لەگەل خۇيان و گۇپىنى رەكەيان بۇ دۇستايەتتى داعش.

ئايندەناسى: چ تەكنىكىكى نويى لە كارى ئىستاي داعش ھەيە و ناۋچە كوردستانىيەكان يان ھىزى پىشمەرگە، لەكويى پلانى نويى ژيانەۋە و گەرانەۋەي داعشەن؟

ھىشام ئەلھاشمى: ئامانجى مەفرەزە نويىەكانى داعش، بەئامانجىگىرتى ھىزەكانى ھەشدى عەشايەرى و ھەشدى ناۋچەيى و ھىزەكانى پىشمەرگە و پۇلىسى فىدرالى و ھەشدى شەعبىيە. ئەۋان كىردەكانى تىرۋىكردن بە چەكى قەناسيان ئەكتىف كىردۋە لە خانەقىن و جەلەۋلا و سەعدىيە، سەرانە و پارە ۋەردەگىر لە جۋوتيارەكان و شۋانى مەرۋمالات و خاۋەن پىرۋژە بچۋوكەكان يان ئەۋانەي سەرقالى گۋاستەۋەي نەۋتن يان لە پىرۋژەكانى گەياندن و ئىنتەرنىت يان ھىلى كارەبا كار دەكەن. تەكنىكى نويى ئەم رىڭخراۋە ھەندئ شتى تر لەخۇ دەگىرت، ۋەك دروستكردنى دەستەي تايىبەت بۇ ھاۋەن ھاۋىشت و رۇكىت دژ بە گوندە كوردى و كاكەيى و توركانىيە شىبەكان، بەمەش كارى خۇكۇزى كەمتر دەكەنەۋە. بۇ بازىگان و خاۋەن سەرمايەكانىش، ئۆتۆمبىلى بە بۇمب چىتراۋ بەكار دەھىن تا ناچارىان بىكەن ھاۋكارىان بن بە پارە و لە ھەۋلى بەردەۋامىشەن بۇ ئەۋەي شۇي مېدىيىي دروست بىكەن بە رفاندنى دىلۇمات و خەلكانى فى ئاي پى، بەپىي دانپىدانانى كۆمەلنىكان لە ۲۰۲۰ كە دەستگىر كرابوۋن.

ئايندەناسى: لەپاش رايگەياندنى سەرکەۋتن بەسەر داعشدا، بارودۇخى سنورۋەكان چۆن بەتايىبەت ئەۋانەي بەرى سوورىا كە دەرچەي دزەكردنى داعش بوۋن بەرەۋ عىراق لە حوزەيرانى ۲۰۱۴؟

ھىشام ئەلھاشمى: لە ناۋچەكانى سنورۋ لەگەل سوورىا كە ھىزە عىراقىيەكان و ھەشدى شەعبىي و ھەشدى عەشايەرى لىيە، ھەۋلى گىرانەۋەي ھاۋسەنگى دەدرىت. خەلكى ئەو ناۋچانە دەرپەرپىزانون لە جىگەي خۇيان و زۇربەي كات خەرىكى ئىشكىگرتن، ئەۋانە نە دەتوانن پشۋو و ئارامى ۋەربىگىر، نە دەتوانن كارى تايىبەتى خۇيان بىكەن، چۈنكە ھەست بە ئارامى و ئاسايش ئاكەن و ھەر خەرىكى ئىشكىگرتن لەسەر سنورۋ و لە رەببەكان. سنورۋەكان كە ھىزى فرەپەگەزى لىيە بە سەرجم پىكھاتەكانىۋە، گىنگىر پەناگەن بۇ داعش و مال و مولكى خەلكى ئەو ناۋچانەيان داگىر كىردۋە.

سنورۋەكان پىشەنەي مېژۋويىان ھەيە لەگەل سەرھەلدى ئەلقاعىدە لە عىراق لە رۇژگارى زەرقالى، سەرەتاي ئەۋە لە دوورگەي راۋە بوۋ، پاشان ئەبو ھەمەزى موھاجىرە "رۋماننە"ى كىردە بارەگاي خۇي، بەغدادى بەخىرايى بادىيە رۇژئاۋاي ھەلبۇزارد بۇ ئەۋ ئەركە كە خۇي لە بنەپەتدا پىنگەي چەندىن رەگەزى سەربازىي جۇراۋجۇر بوۋ. فراۋانىي سنورۋەكان و ئالۇزىي پىكھاتە جۇگرافىيەكانىان و جۇراۋجۇرپىيى

سامانه کانی، ئامانجیکی سهرنجراکیشه بۆ رېڭخراوه تيرۆريسته کان. خه لکی ناوچه سنووریه کان بیرکردنه وهی تاییهت به خوڤان هه یه و سنووره کانیش هیمایه کی سهره کین بۆ زالبوون به سهر پۆژئاوا که نه خسه ی کیشاوه.

ناسته کانی توندوتیژی له سنووره کان به رزن، به بهراورد به و گوندانه ی که نزیکن له شاره کان. سنووره کان هیچ کات به ره ننگاری پرۆسه یه کی سهربازی گشتگیر نه بوون، هاوشپوهی شاره کان بۆ پاککردنه وه یان له پاشماوه کانی داعش. مه ترسیه کانی داعش له بادیه ی پۆژئاوا ی عیراق و باکووری فورات و بیابانی ئه نبار ههر به رده وامه و به ره و ناستی ترسناک به رز ده بیته وه.

ئاينده ناسی: زۆر باس له مه ترسی خپوه تگا و ئۆردووگا کان ده کریت وه ک سهرچاوه یه ک و پینگه یه ک بۆ ژيانه وه ی داعش، رۆلی ئه و جینگایانه چین که هاوتای گرتووخانه ی پیشووی بوکا و ئه بو غریڤ؟ یان ئه وانیه له وئ تازه گه راونه ته وه بۆ شار و شارۆچکه کانی خوڤان، ئایا جینگه ی مه ترسی نین؟

هیشام ئه لهاشمی: ئه و خیزانیه ی له وئ گه راونه ته وه، پێیان وایه کۆتایی توندپه وی دووره، زۆر جاریش باس له وه ده که ن گه رانه وه ی داعش نزیکه و ئه م جاره ش گه رانه وه که به نه یئنی ده بیته، به تاییهت له و ناوچانه ی درز و که لئنی ئه منیی تیا یه، وه ک پانتاییه کانی نێوان هه شد و هیزه کانی هاوپه یمانان یان پیشمه رگه و هیزه عیراقیه کان. جگه له وه ش گونده سنووریه کان وه ک وتمان هیشتا په ناگه ی هیزه چه کداره کان، که به شی زۆریان ته کفیرین و له ۱۰۱ په گه زنامه و ولاتی جیا جیاوه هاتوون بۆ عیراق و سهربازگه و په ناگه یان دروست کردووه.